

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Rudolfa Čirča, v právnej veci žalobcu **JUDr. Ľ. D.**, advokáta v Š., proti žalovanému **Ing. J. Š.**, bývajúcemu v Š., **o neúčinnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp.zn. 14 C 115/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. februára 2007 sp.zn. 8 Co 248/2006, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Levice rozsudkom z 20. júna 2006 č.k. 14 C 115/2003-171 určil, že kúpna zmluva č. X. zo dňa 10. júla 2002 uzatvorená medzi predávajúcim T., s.r.o., B., IČO : X. a kupujúcim Ing. J. Š., rod.č. X., bytom Š., na predaj osobného motorového vozidla zn. D., EČV : X., číslo motora : X., číslo karosérie : K. je voči žalobcovi právne neúčinná. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1 000 Sk titulom zaplateného súdneho poplatku, vo zvyšku návrh na náhradu trov konania zamietol. Konanie v časti určenia neplatnosti ústnej kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcim D. M. spol. s r.o., Š. a kupujúcim Ing. J. Š., ktorou predávajúci previedol na kupujúceho osobné motorové vozidlo zn. D. EČV. : X. zastavil. Taktiež zastavil konanie v časti o návrhu žalobcu o nariadenie predbežného opatrenia o zákaze Ing. J. Š. nakladať s osobným motorovým

vozidlom zn. D. EČV : X. a o uložení OR PZ, DI L. nevykonať akúkoľvek zmenu držiteľa motorového vozidla zn. D. EČV : X. v technickom preukaze motorového vozidla, do právoplatného skončenia konania na Okresnom súde Levice sp.zn. 14 C 115/2003. Vec po právnej stránke posúdil podľa § 42a ods. 1, 2 a 4 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že žaloba bola podaná dôvodne, keď z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že spoločnosť D. M. s.r.o. Š. mala podľa leasingovej zmluvy v leasingovom prenájme od 12. júla 1999 vyššie špecifikované osobné motorové vozidlo. Bola povinná splácať splátky nájomného od 12. júla 1999 do 30. júna 2002. Podľa kúpnej zmluvy z 10. júla 2002 (čl. I) T. L. s.r.o. a Ing. J. Š. uzatvorili 30. júna 2002 zmluvu o postúpení práv a povinností zo zmluvy o leasingovom prenájme č. X. z 12. júla 1999 a podľa čl. I. zmluvy bola účastníkmi dohodnutá kúpna cena predmetného motorového vozidla s DPH 1 230 Sk. Žalovaný po termíne 30. júna 2002 zaplatil na účet T. L. s.r.o. dve splátky vo forme bezhotovostného vkladu v dňoch 1. júla 2002 a 15. augusta 2002, spolu vo výške 28 832 Sk a zaplatil kúpnu cenu 1 230 Sk. Z toho je zrejmé, že žalovaný osobným pričinením ako konateľ spoločnosti D. M. s.r.o. v rozpore s charakterom zmluvy o kúpe prenajatej veci podľa § 489 Obchodného zákonníka získal namiesto spoločnosti D. M. s.r.o. do výlučného vlastníctva predmetné motorové vozidlo pred ukončením leasingového prenájmu namiesto nájomcu za sumu, ktorá je nepomerne nižšia, ako je celková, nadobúdacia (v sume 400 000 Sk) a zrejme aj časová hodnota predmetného vozidla. Žalobca mal v posledných troch rokoch od 27. apríla 2004 voči D. M. s.r.o. ako dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku v sume 211 111,90 Sk s príslušenstvom podľa platobného rozkazu č.k. 21 Ro 906/2003-157 a k scudzeniu uvedeného motorového vozidla došlo na základe kúpnej zmluvy z 10. júla 2002, resp. 10. septembra 2002 medzi predávajúcim T. L. s.r.o. a žalovaným ako kupujúcim, pričom predpokladom uzatvorenia tejto kúpnej zmluvy bolo uzatvorenie zmluvy o postúpení práv a povinností, na základe ktorej prešli na žalovaného (kupujúceho), ako postupníka všetky práva a povinnosti zo zmluvy o leasingovom prenájme s následnou kúpou prenajatej veci č. X. z 12. júla 1999 uzatvorenej s D. M. s.r.o., žalovaným ako konateľom, štatutárnym zástupcom dlžníka žalobcu. Žalobcov dlžník D. M. s.r.o. ako nájomca mal zo zákona, na základe leasingovej zmluvy právo kúpy prenajatej veci podľa § 489 ods. 1 Obchodného zákonníka, osobného motorového vozidla D., avšak toto získal žalovaný svojím osobným pričinením. Súd určil neplatnosť kúpnej zmluvy a nie zmluvy o postúpení pohľadávky, nakoľko predmetom konania bola odporovateľnosť citovanej kúpnej zmluvy, ktorou došlo k ukráteniu žalobcu a to scudzením predmetného vozidla. Uvedené zmluvy žalovaný nemohol uzatvoriť bez vedomosti o tom, že si v tom čase objednal právne služby

u žalobcu, za tieto nezaplatil, a že nadobudnutím motorového vozidla kúpnu zmluvou z 10. júla 2002 dôjde k ukráteniu možnosti uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu a tento úmysel nepochybne musel byť a bol druhej strane – žalovanému známy, keďže žalovaný bol aj konateľom dlžníka žalobcu. Už v čase pred uzatvorením tejto kúpnej zmluvy bol majetok dlžníka žalobcu D. M. s.r.o. spísaný 21. septembra 2001 po tom, čo predchádzajúce výzvy Daňového úradu Š. na zaplatenie dlžnej sumy zostali bezvýsledné.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalovaného rozsudkom z 22. februára 2007 sp.zn. 8 Co 248/2006 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti náhrady trov konania účastníkov zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 3 000 Sk jeho právnomu zástupcovi do troch dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje so skutkovým zistením súdu prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania vo veci samej, avšak nestotožňuje sa s jeho právnym posúdením. Poukázal na to, že žalobca sa žalobou domáhal odporovateľnosti právneho úkonu a to kúpnej zmluvy č. X. z 10. júla 2002 uzatvorenej medzi predávajúcim T. – L. s.r.o. a kupujúcim Ing. J. Š. ohľadne osobného motorového vozidla zn. D., EČV : X.. V žalobe a v priebehu konania pred súdom prvého stupňa i v odvolacom konaní tvrdil, že má vymáhateľnú pohľadávku proti dlžníkovi, obchodnej spoločnosti D. M. spol. s r.o., Š., vo výške 211 111,90 Sk, ktorej konateľom bol žalovaný. Zákonným predpokladom úspešnosti odporovateľnosti právneho úkonu je, že možno odporovať len úkonom dlžníka, pretože len dlžník môže ukrátiť nároky veriteľa. V danej veci však žalobca podal žalobu o odporovateľnosť právneho úkonu inej osoby než dlžníka, teda i keby týmto úkonom žalovaného došlo k ukráteniu práva veriteľa, nemá to za následok odporovateľnosť právneho úkonu. O trovách (celého) konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie predovšetkým odôvodnil tým, že mu postupom odvolacieho súdu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď pred začatím pojednávania 22. februára 2007 pred odvolacím súdom nebol predsedníčkou senátu poučený o práve uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, resp. senátu, ktorý má podľa rozvrhu práce vec prejednať a rozhodnúť, čím sa odvolací súd dopustil hrubého porušenia ustanovenia § 15a ods. 1 O.s.p. Okrem toho namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci

(§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Vyjadril nesúhlas s právnym záverom odvolacieho súdu, podľa ktorého v danej veci bola podaná žaloba o odporovateľnosť právneho úkonu inej osoby než dlžníka, teda i keby týmto úkonom žalovaného došlo k ukráteniu práv veriteľa, nemá to za následok odporovateľnosť právneho úkonu. Podľa názoru dovolateľa tento záver odvolacieho súdu neberie do úvahy skutočnosť, že žalovaný ako konateľ a spoločník dlžníka – spoločnosti D. M. s.r.o. Š. úkonmi zmluvou o postúpení práv a povinností a následnou kúpnu zmluvou ukrátil žalobcove nároky ako veriteľa.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Vady konania uvedené v tomto zákonnom ustanovení však neboli dovolacím súdom zistené. Dovolací súd nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., na ktoré poukazoval dovolateľ.

Podľa § 15a ods. 1 O.s.p. účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia § 15a ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 1. septembra 2005), súd nemá *expressis verbis* povinnosť poučiť účastníkov o práve uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má podľa rozvrhu práce vec prejednať a rozhodnúť. Preto neposkytnutím tohto poučenia predsedníčkou senátu pred začatím pojednávania pred odvolacím súdom 22. februára 2007, sa odvolací súd nedopustil žiadneho porušenia ustanovenia § 15a ods. 1 O.s.p. a žalobcovi tým nebola odňatá možnosť konať pred súdom.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vadu tejto povahy však dovolateľ nenamietal a ani dovolací súd jej existenciu z obsahu spisu nezistil.

Dovolateľ namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel

musel byť druhej strane známy, a právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117), alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

Podľa § 42a ods. 4 písm.a/ Občianskeho zákonníka odporovať možno tiež právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou, a členom jeho štatutárneho orgánu, jeho prokuristom, likvidátorom alebo spoločníkom, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a/, b/, c/, d/ alebo e/; to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

Podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnenému úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, zmysel právnej úpravy odporovateľnosti spočíva v zabezpečení ochrany veriteľa pred právnymi úkonmi dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka, a tým aj k zmareniu, či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená. Podstata odporovateľnosti právneho úkonu spočíva v tom, že odporovateľný právny úkon stráca na základe právoplatného rozhodnutia súdu v určených prípadoch účinnosť iba voči oprávnenej osobe, t.j. voči veriteľovi. Právne úkony, ktoré možno odporovať sú svojou povahou nielen právnymi úkonmi, na základe ktorých dochádza k scudzeniu majetku (napr. predaj, darovanie), ale aj každý právny úkon, ktorým dochádza k ukráteniu možnosti uspokojenia veriteľom vymáhanej pohľadávky (napr. odpustenie dlhu, odmietnutie dedičstva a podobne). Veriteľ môže svoje právo odporovať právnenému úkonu uplatniť súdnou žalobou, na základe ktorej sa domáha toho, aby súd vyslovil vo vzťahu k veriteľovi za právne neúčinné tie právne úkony, ktorými dlžník zmenšil svoj majetok natoľko, že to môže obmedziť, prípadne celkom zmariť uspokojenie pohľadávky veriteľa. Aktívne legitimovaným na podanie odporovacej žaloby je

veriteľ, ktorý má v čase rozhodovania súdu voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, a keď odporovateľným právnym úkonom dlžníka došlo k zmenšeniu majetku dlžníka. Pasívna legitímácia z odporovacej žaloby je upravená v ustanovení § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený.

Skutkové zistenia potrebné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku (opísané vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia), z ktorých vychádzal odvolací súd pri rozhodovaní, sú v prejednávanej veci postačujúce aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorý sa stotožňuje aj s právnymi závermi odvolacieho súdu. Keďže nesporne (ako už bolo uvedené) odporovať možno len právnym úkonom dlžníka, pretože len dlžník môže ukrátiť nároky veriteľa, pokiaľ žalobca tvrdí, že má vymáhateľnú pohľadávku proti dlžníkovi, obchodnej spoločnosti D. M. spol. s r.o., Š., vo výške 211 111,90 Sk, ktorej konateľom bol žalovaný, ale žalobou sa domáha odporovateľnosti (právneho úkonu) kúpnej zmluvy č. X. z 10. júla 2002 uzavretej medzi predávajúcim T. – L. s.r.o. a kupujúcim Ing. J. Š. ohľadne osobného motorového vozidla zn. D., EČV. : LV X., žalobca tak žaluje odporovateľnosť právneho úkonu urobeného osobou odlišnou od dlžníka, z ktorého dôvodu podaná žaloba nemohla byť úspešná.

Preto, keď nebola zistená ani dovolateľom tvrdená vada konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., dovolací súd dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243 ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Nakoľko však úspešnému žalovanému v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :